

VIENAN-KARJALAN JOIKUSÄVELMISTÄ (1916)

Vienan-karjalaisen joiun käsittämiseen ei riitä Lapin samannimisen laulunlajin tunteminen. Etenkin sävelmät näyttävät ensi silmäyksellä olevan kokonaan vailla sukulaisuutta. Fil. toht. A. Launis on osoittanut, että pentatonisuus on jälkimmäisen joiun tunnusmerkkinen piirre, samaten huomaamme, tarkastellessamme L:n keräämää ja julkaisemaa sävelkokoelmaa "Lappische Juoigosmelodien" että sen toisena yleispiirteenä on suppea muotorakenne. Vienan-karjalainen joiku edustaa kehittyneempää kantaa. Tärkein niistä harvoista vertauskohdista, joita molemmista mainituista joiuista on löydettävissä, on säkeiden välinen refrangi täyteäänähdyksineen. Vienan-karjalaisessa joiussa sitä nimitetään "hehetykseksi", ehkä siitä syystä, että korusävelkuvioitten laulannassa käytetään useimmiten tavuja *he-he*, siis kuten Suomen laulukin tekee. Hehetyksessä ilmenevät yleensä sävelmän luonteenomaisimmat käänneet, ja siitä tunnetaan kussakin kylässä, ketä nuorta miestä kulloinkin joiutaan. Wagnerin nimitystä käyttääksemme on hehetyks joiunnan johtoaihe. Lappalaisjoikuja säveltää "nuotin" muille-

---

Esitelmä Musiikkitieteellisen seuran kokouksessa maaliskuussa 1916. Julkaistu Uudessa sävelettäressä 5-6, 1916, s. 118-119.

kin ilmiöille kuin ihmiselle, mm. eräille eläimille, joiden ääniä joikauksessa koetetaan matkia, vianan-karjalainen rajoittuu ihmiselämään, käsitellen mieluummin nuorten rakkausseikkoja. Juuri tämän eepillisen, ahtaammin määriteltynä satiirisen yleisluonteensa kautta eroaa viimeainittu joiku lyyrillisestä itkuvirrestä. Vertaamalla seuraavia joiun ja itkuvirren fonografoituja näytteitä toisiinsa, käy päättämisen sekä sävelmien että runojen rakenteessa piilevä läheinen sukulaisuus; itkuvirren sävelmä vain on vailla joiun refrängiä. Käymättä tässä yhteydessä yksityiskohtaiseen analyysiin, toteamme, että puheenaoleva joiku on suomalaisella alueella nykyään tavattavista laulunlajeista itkuvirren ohella ainoa, jossa improvisaatiolla on tärkeä sija ja jonka refrängin käytölle ja aihepiirille löydämme vertauskohtia kaukaisten luonnonkansain alkeellisesta runoudesta ja musiikista.

$\text{♩} = 88.$ **Joiku.**

An-mä o - tat - te-ien ot - - ta-moa Sohjan ol - - ka-va-kas-vuon, ui - - ti - - - jai - sie
 - ran - - ta - - ses-sa O - - - nie - ga - - me - - - ren - - - (ne(h)e), ee - - he-joo-ho-ho-
 hoo-hoo-nee-hee(he)-liee - hcc - joo. An-na virk - - ke - ien ver-somoa Sohjan
 (virhtiekasvon)

$\text{♩} = 69.$ **Itkuvirsi.**

Mi-lä tuu-vis - - hy-vä-sen' tu-let - to-mil-la ai-ka - sil-la e - sis - sä tuu-non-
 - y - lä - htäisien tuu-vehien synty-si - en, kun-et tolkkui-ken-te - le tunnon-nuorukkai-sis-ta
 tus-sa-tuu-ma-sis-tan? Mi-lä ar - mas - hy - (hy)-väsen' a - jat - te - let e - sis-sä ai-an-
 y - lä - htäisien ar-mahtien syn-ty-sien, kun en voi ar -vail - la ai-an -nuo-ruk-kai-sis-ta
 al - li - tuu - ma - sis - ta - ni? Vain